

[Anden næstformand]

I skrivelse af 2. november anmoder økonomiministeren om, at der af folketinget må blive foretaget nyvalg af 2 medlemmer til at indtræde i repræsentantskabet for Danmarks Nationalbank for den resterende del af indeværende funktionsperiode indtil den 31. marts 1981 i stedet for Poul Dalsager, der er blevet udpeget til landbrugs- og fiskeriminister, og Svend Haugaard, der ikke længere er medlem af folketinget.

Til nye medlemmer af repræsentantskabet har vedkommende grupper udpeget Heinesen og Niels Helveg Petersen, som herefter er valgt.

Uden for dagsordenen foretoges:

Valg af 3 medlemmer til lønningrådet:**Anden næstformand (Ninn-Hansen):**

Fra finansministeren har jeg modtaget meddelelse om, at der efter folketingsvalget den 23. oktober 1979, hvor Marinus Sørensen, Ole Olsen og Gertrud Stjernholm Nielsen ikke blev genvalgt, vil være at foretage nyvalg til lønningrådet. Endvidere vil der være at foretage nyvalg af et medlem i stedet for Jes Schmidt, der er afgået ved døden.

De pågældende valggrupper har til disse valg udpeget til nye medlemmer: J. K. Hansen med stedfortræder Bakholt, Ingerlise Koefoed med stedfortræder Rahbæk Møller, samt Bollmann.

De pågældende er herefter valgt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Maisted (FP):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om kurstabsfradrag for ældre virksomhedslån.

(Lovforslag nr. L 17).

Lovforslaget er delvis en genfremsættelse af et i folketingsåret 1978-79 fremsat lovforslag, se Folketingstidende 1978-79, sp. 959 og 2663 samt tillæg A, sp. 805.

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Glistrup (FP):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til lov om skattemorarenter m. v.
(Lovforslag nr. L 20).

Jeg henleder i øvrigt opmærksomheden på, at lovforslaget stort set er en genfremsættelse af et i folketingsåret 1978-79 fremsat forslag, se Folketingstidende, sp. 5645 og 7018 samt tillæg A, sp. 2801.

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget.

Mimi Jakobsen (CD):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om fiksering og aftrapning af den primær- og amtskommunale grundskyld.

(Beslutningsforslag nr. B 2).

Jeg skal i øvrigt henvise til de bemærkninger, der ledsager beslutningsforslaget.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Første behandling af:

Forslag til lov om anerkendelse af nordiske faderskabsafgørelser og om ændring af lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav.

(Lovforslag nr. L 14. Fremsat 9/11 79).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling**Winnie Møller (S):**

Jeg kan på socialdemokratiets vegne give tilslutning til det af justitsministeren fremsatte forslag om anerkendelse af nordiske faderskabsafgørelser og om ændring af lov om anerkendelse og fuldbyrdelse af nordiske afgørelser om privatretlige krav.

Lovforslaget er et af de mange praktiske fremskridt i det nordiske samarbejde. I dag er faderskabet til et barn herhjemme reguleret af loven om børns retsstilling. Denne lov giver samtidig mulighed for, at justitsministeren kan bestemme, at anerkendelse af faderskab afgivet i udlandet ligestilles med en her i landet truffet afgørelse, såfremt den opgivne fader for en dansk repræsentation eller

[Winnie Møller]

undtagelsesvis for en udenlandsk myndighed anerkender faderskabet. Dette indebærer imidlertid, at den opgivne fader er gjort bekendt med retsvirkninger af faderskabet i forhold til den gældende danske lov.

Udenlandske faderskabsafgørelser er derimod i dag ikke reguleret ved lov, selv om, som det siges i bemærkningerne, det må antages, at udenlandske retsafgørelser, hvis retsvirkninger i det væsentligste svarer til virkningerne af en dansk afgørelse, vil blive lagt til grund også ved danske domstole.

Nu skabes der imidlertid med dette lovforslag generelle retsregler mellem de nordiske lande på dette område. Dette må hilses med tilfredshed, da det indebærer, at en faderskabsafgørelse truffet i ét af de nordiske lande nu umiddelbart kan lægges til grund for afgørelser vedrørende arv, navn og underhold f. eks. i et af de andre nordiske lande.

På et enkelt punkt vil jeg imidlertid gerne spørge justitsministeren på baggrund af bemærkningerne til lovforslagets § 2, om ikke der i forhold til gældende dansk lov og praksis – jeg tænker her på adoptionslovens bestemmelser i § 6 – vil være muligheder for omgælder eller lempelser, når man fra dansk side anerkender, at i Sverige kan fastsættelse af faderskab ske privat, ved at en mand anerkender faderskabet til en person over 18 år. Faderskabsanerkendelsen sker uden nogen myndigheds medvirken, blot ved at barnet godkender anerkendelsen, der samtidig skal bevidnes af 2 personer. Lever moderen i et ægteskab, hvor manden hidtil har været anset som barnets fader, er det endvidere en betingelse, at han og moderen godkender anerkendelsen. Anerkendelsen af en sådan praksis kan betyde, at det i visse sjældne tilfælde vil være muligt at flytte en arveret og derved opnå en lavere arveafgift. Det strider efter min mening noget mod den praksis, vi her i landet har anlagt på adoption af børn over 12 år, og især på adoption af børn over 18 år, hvor adoptionsgrunden skal være særdeles tungtvejende, førend der gives tilladelse, idet mulighederne for at lempe en arveafgift i tilfælde af barnløshed ellers ville være oplagte.

Men bortset fra dette specielle tilfælde, som jeg håber vi kan få nærmere belyst under udvalgsarbejdet, skal jeg anbefale lovforslaget, idet jeg er glad for, at justitsministe-

ren åbner op for at få ensartede retningslinjer i Norden på dette område.

Nathalie Lind (V):

Jeg kan på venstres vegne give tilslutning til, at vi arbejder med dette lovforslag. Vi er positivt indstillede. Jeg har forskellige ting, jeg godt vil spørge om, men jeg tror, det i vid udstrækning egner sig til udvalgsbehandling.

Der er ting i lovforslaget, som fru Winnie Møller var inde på, som også undrer mig. Mit ukendskab til andre nordiske landes familieret er altså større, end jeg selv vidste. Jeg undrer mig over, at man i Norge ligesom kan udmelde en barnefader, men det er jo en norsk afgørelse.

Der er én ting, jeg godt vil spørge justitsministeren om, resten skal jeg tage op i udvalget. Der står i § 2, at fastsættelse af faderskab i Finland, Island, Norge eller Sverige, der er sket på anden måde end ved dom, har bindende virkning her i landet. I lovforslagets bemærkninger står der noget om, at der er ikke noget geografisk knyttet til dette. Jeg vil egentlig spørge: hvorfor har man så ikke valgt en anden formulering? Hvorfor står der ikke, at fastsættelse af faderskab over for henholdsvis en finsk, norsk eller svensk myndighed, der er bemyndiget hertil, har den og den virkning? Jeg synes egentlig, det ville være en mere dækkende formulering.

Men som sagt, vi er positive. Jeg har en del spørgsmål, men dem vil jeg forbeholde til udvalget.

Annelise Gottfredsen (KF):

Også vi fra det konservative folkepartis side kan give tilslutning til dette lovforslag, om end der er nogle tekniske detaljer, som vi også finder man bedre kan drøfte under udvalgsbehandlingen.

Vi kan se, at der fra finsk side er taget forbehold over for de nævnte forhold, hvor man i Sverige kan anerkende faderskab til en person over 18 år. Det er en af de ting, vi også ønsker belyst lidt mere grundigt. Men i øvrigt tilslutter vi os.

Glistrup (FP):

Ude over Jorden findes der som bekendt mere end 200 forskellige nationale retssystemer. Det er noget, som man fra gammel tid

[Glistrup]

har vænnet sig til. Man er blevet opdraget i skolerne rundt omkring i alle verdens lande til at synes, at det er vældig godt, at man kan have sin egen nationale kultur, der giver sig udslag i ens egne særlige retsregler. Men at det ikke er et gode, der er fuldstændig utvivlsomt og uden nogen modargumenter, går i steds højere grad op for folk, efterhånden som den teknologiske udvikling bevirker, at der bliver flere og flere, som får kontakter ud over landegrænserne. Vi må simpelt hen til at tænke i mere internationale baner med hensyn til retsreglerne, end vi hidtil har gjort.

Det er aldeles uholdbart – for nu at tage det emne, vi diskuterer her – at man kan være far til et barn, hvis man befinder sig på den ene side af Øresund, men ikke er far, hvis man er på den anden side af Øresund. Det giver usikkerhed og uklarhed for den enkelte på dybt væsentlige områder. Derfor må det i allerhøjeste grad hilses med tilfredshed, at ministeren fremkommer med forslaget her. Skal man forsøge at dryppe lidt peber i såret, er der vel i og for sig kun det at sige, at det er ulykkeligt, at det har varet så længe, før vi har fået et forslag af denne art, men jeg ser med glæde, at man dog er gået så vidt i ikrafttrædelsesbestemmelsen, at loven, når den engang træder i kraft, også gælder for afgørelser truffet før dette lovforslags gennemførelse.

Man kan selvfølgelig diskutere, om det er nok, at vi alene orienterer os til de skandinaviske lande på dette område, og jeg vil da gerne spørge ministeren, om han mener, vi kan få flere lande med ind under det, at man har ensartethed og respekterer hinandens faderskabsafgørelser. F. eks. ville det da være naturligt, at man også fik vore 8 EF-partnere med ind under en tilsvarende ordning. Er der noget på vej i så henseende? Det skulle nødigt gå, sådan som det altså er gået på dette område, hvor der nu er gået snart 140 år, siden man begyndte på tankerne om den nordiske retsenhed inden for akademiker- og studenterskandinavismen i Carl Plougs tid, før vi kommer til noget så selvfølgelig som dette lovforslag.

Der er desværre ikke bare ting i dette lovforslag, som fortrinligt erkender, hvordan udviklingen har været, der er i hvert tilfælde en enkelt bestemmelse, hvor man ser den overforsigtige jurist stikke hestehoven frem. Jeg tænker på forslagens § 3, nr. 4, hvor man

bevarer en ordre public-bestemmelse og siger, at hvis der er noget i fundamentale danske retsprincipper, der på afgørende måde strider imod en afgørelse, som er truffet f. eks. i Sverige eller Norge, skal faderskabet alligevel ikke gælde. Da der her ikke er tale om at gennemføre en international konvention, tror jeg givet, at folkettingen vil stå sig ved at slette den bestemmelse. Der vil i det praktiske liv være masser af mennesker, der synes, at det strider mod deres fundamentale opfattelse, at en eller anden skal have en arveret, som måske går ud over vedkommende. Derfor vil man faktisk lave mere ondt end godt med denne bestemmelse.

Jeg er således fundamentalt uenig i det, der blev fremdraget her fra socialdemokratiets og venstres side om, at vi skal være åh så forsigtige med, om der skulle være noget i svensk adoptionspraksis eller i norske regler, som på afgørende måde skulle stride imod, hvad man her i Danmark har vænnet sig til absolut skulle være det rigtige. Vi må lære at tænke internationalt og må kunne indse, at selv om noget ikke er fuldstændig i overensstemmelse med det, som vi har vænnet os til i vores tankemåde i juraen og i praksis, så må man i disse internationalt prægede retsforhold acceptere, at andre mennesker kan tænke på en anden måde. Jeg må derfor skarpt tage afstand fra, at man begynder at ændre på retsenheden – enten direkte eller via ordre public-bestemmelsen i § 3, nr. 4 – sådan som der f. eks. blev fremsat ønske om i de to første indlæg i denne debat, sådan at man skulle kunne tilsidesætte afgørelser truffet i de andre lande, fordi de var truffet efter lidt andre regler end dem, der gælder her.

Jeg vil altså meget gerne høre, om justitsministeren vil være sindet at gå positivt ind i et arbejde med, at vi i et forhold mellem meget, meget nært beslægtede lande på et område, hvor det er vigtigt at have retsklarhed, og hvor man ikke skal skabe grundlag for kværanterier, sletter § 3, nr. 4.

Marianne Bentsen-Pedersen (SF):

Jeg synes, det er rart, at man her har haft det ene øje lidt på klem og har fået øje på, at der stadig væk er muligheder for at samarbejde landene imellem, og i dette tilfælde de nordiske, og at man ikke kun har interesse for at lave EF-harmoniseringer.

[Marianne Bentsen-Pedersen]

Det er dog i detailafdelingen, vi bevæger os her. Vi har nogle små ting, vi gerne vil have med i udvalgsarbejdet, men i øvrigt synes vi, at lovforslaget ser fornuftigt ud, og kan tilslutte os det.

Aase Olesen (RV):

Det radikale venstre kan tilslutte sig lovforslaget om anerkendelse af nordiske faderskabsafgørelser. Af principielle grunde vil vi hilse alle forslag, der har til hensigt at fremme det retspolitiske samarbejde i Norden, velkommen. Men når det er sagt, må det også tilføjes, at der her er tale om et meget beskeden skridt i dette samarbejde. Ser man lovforslaget lidt efter i sømmene, er der næsten ingen begrundelser for det. Det siges direkte i bemærkningerne, at de problemer, der skal løses ved denne lov, i praksis næsten ikke eksisterer. De sonderinger, jeg har foretaget, tyder lidt i samme retning. Jeg kan forstå, at de er i modstrid med det, hr. Glistrup har oplevet omkring disse sager.

Så vidt jeg kan se, er det eneste ømme punkt i dette sagsområde den norske praksis med, at man kan tildele såkaldte passive fædre faderskaber. Det har man haft svært ved at anerkende i de øvrige nordiske lande, og man har altså hidtil, sådan læser jeg loven, kunnet sætte spørgsmålstegn ved et sådant faderskab. Trods bestemmelsen i § 3, nr. 4, har man nu fra dansk side frasagt sig denne mulighed. Det forekommer mig egentlig ikke særlig hensigtsmæssigt. Jeg går ud fra, at vi i udvalget kan få en nærmere begrundelse for det.

Endelig vil jeg for en ordens skyld gøre opmærksom på, at vi i det radikale venstre ikke bryder os særlig meget om den måde at lovgive på, som er anvendt her i lovforslagets § 5, hvor man i ét lovforslag indsætter et forslag om ændring af en anden lov. Retsplejebestemmelser er udviklede nok i forvejen set med almindelige, ikke-juridiske øjne. Hvorfor har man i justitsministeriet ikke holdt denne lov for sig og så fremsat et forslag om ændring af den nordiske domstolslov som en følgelovgivning? Det ville i hvert fald være nemmere at finde ud af. Det kan godt være, det kræver en underskrift mere af dronningen, men det kan hun vel klare. Der ville være så meget mere grund dertil, som det udtrykkelig fremgår af bilagene, at det er det,

man gør i den svenske og den finske lov. I øvrigt siges det i bemærkningerne, at bestemmelserne om sagsomkostningerne i praksis er overflødige.

Trods de lidt sure bemærkninger kan jeg altså give tilslutning til lovforslaget af principielle grunde.

Mimi Jakobsen (CD):

Vi har ikke fra centrum-demokraternes side på nuværende tidspunkt nogen bemærkninger til lovforslaget. Vi synes, det lyder meget rimeligt. Jeg er heller ikke personlig i stand til at stille nogen kvalificerede spørgsmål i forbindelse med lovforslaget. Det er der andre der har gjort, og de spørgsmål og svar vil vi naturligvis med interesse følge i udvalget.

Poul H. Møller (KrF):

Det er jo Nordisk Råd, der, om jeg så må sige, har stået fadder til dette forslag om anerkendelse af nordiske faderskaber landene imellem, og det kan vel synes praktisk at have fælles regler på dette område inden for de nordiske lande.

Det fremgår af ministerens bemærkninger til lovforslaget, som det allerede er konstateret her, at dette spørgsmål ikke hidtil har givet de store problemer herhjemme, men det kan så være ud fra den nordiske – jeg havde nær sagt faderskabstanke – broderskabstanke, at det vel er rigtigt, at vi også her i Danmark tiltræder en sådan fælles lovgivning.

I lovforslagets § 6, stk. 1, er anført, at tidspunktet for lovens ikrafttræden fastsættes af justitsministeren. Som bilag er optrykt forslag fra Finland og Sverige om det samme emne, og af det svenske forslag fremgår det, at ikrafttrædelsesdatoen 1. januar 1980 skal gælde. Jeg ved ikke, om det er muligt at følge det op her i dette for øjeblikket så travle ting, men jeg forudser, at det næppe vil blive noget omfattende udvalgsarbejde. Jeg kan i hvert fald tilsige kristeligt folkepartis positive medvirken i udvalgsarbejdet.

Det mest bemærkelsesværdige – i hvert fald for en ikke-jurist – ved gennemlæsningen af lovforslaget, måske lidt løst, er måske, at medens det finske forslag kan klare sagen med tre paragraffer og det svenske med fire, så behøver vi hele syv paragraffer. Men der er jo nogle, der er mere grundige end andre.

[Poul H. Møller]

Vi tilsiger en velvillig behandling.

Lis Starcke (DR):

Vi er i retsforbundet tilfredse med, at man nu vil lovfæste det, der længe har været praksis, og så kan vi godt kalde det et lille fremskridt i det nordiske samarbejde. Vi vil i udvalget gerne medvirke til at gennemgå de tekniske detaljer, så vi får det bedst mulige lovforslag.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

Jeg vil gerne sige tak for venlig modtagelse af lovforslaget. Jeg er enig med de ordførere, der har sagt, at der er en række bestemmelser af mere teknisk art, som det er rigtigst at diskutere i udvalget fremfor i salen, i hvert fald i dag. Jeg vil derfor nøjes med at gøre 4 korte bemærkninger.

Først til fru Winnie Møller, som spørger, om der ikke er mulighed for, at man ved at anerkende faderskaber, som er anerkendt, om man så må sige privat, i et andet land, risikerer omgælder. Det drejer sig om faderskaber, hvor man anerkender faderskab til en person, der er over 18 år. Det skal vi naturligvis se nærmere på i udvalget. Man har ikke fundet, at der var nogen risiko i så henseende, men det er da muligt, den er der.

Jeg skal gerne imødekomme fru Nathalie Lind med hensyn til en overvejelse om en anden formulering af § 2.

Jeg vil gerne sige til hr. Glistrup, at jeg ved, at man i Europarådet overvejer at tage spørgsmålet om ensartede regler for et større område på dagsordenen. Det er klart, at det er noget, der vil få virkninger her i landet, i det omfang det lykkes, men det er naturligt for os at begynde på det nordiske plan.

Jeg er derimod ikke sikker på, at det vil være hensigtsmæssigt at slette – som hr. Glistrup var inde på – nr. 4 i § 3, hvor man holder en ventil åben for at kunne sige nej til faderskaber, der, som der står, vil være åbenbart uforenelige med grundlæggende danske retsprincipper. Men det er også en sag, der egner sig for nærmere drøftelse i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Ninn-Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

2) Første behandling af:

Forslag til lov om bemyndigelse til optagelse af indenlandske statslån.

(Lovforslag nr. L 18. Fremsat 9/11 79).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Det foreliggende lovforslag omhandler en bemyndigelse til finansministeren til optagelse af et indenlandsk statslån i form af obligationer på i alt 35 mia kr. og udstedelse af indenlandske gældsbeviser til et samlet beløb af i alt 10 mia kr. Formålet med udstedelsen af disse papirer er at opsuge likviditet og dermed modvirke virkningen af den likviditetsudvidelse, som følger af underskuddet på statens finanser. Det må derfor betragtes som et led i den samlede økonomiske politik, som nødvendiggøres af den økonomiske situation, vores land i disse år befinder sig i.

Det forhold, at finansministeren bemyndiges til at optage lånene, indebærer ikke automatisk en pligt til, at han skal gøre det. Der er en ret rimelig vid ramme i de her nævnte tal, og det vil afhænge af den økonomiske udvikling i øvrigt, i hvilken takt disse papirer afhændes.

Jeg skal på socialdemokratiets vegne give tilslutning til lovforslaget og tilslutning til en hurtig behandling i finansudvalget.

Glistrup (FP):

I bemærkningerne til lovforslaget anføres, at staten forventer et underskud i 1980 på 42,9 mia kr., men som kilde herfor angives den finansrederegørelse, som blev omdelt her i folketinget for nu efterhånden 44 dage siden. Det går jo stærkt nu om dage, og derfor ville jeg gerne spørge finansministeren: hvad er